

عنوان مقاله:

تحولات ژئوپلیتیکی دهه پایانی قرن بیستم و تاثیر آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران

محل انتشار:

فصلنامه ژئوپلیتیک، دوره 3، شماره 8 (سال: 1386)

تعداد صفحات اصل مقاله: 25

نویسندگان:

Mohammad Heidari - استادیار علوم سیاسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب

Hamid Reza Mohammadi - استادیار جغرافیای سیاسی، دانشگاه شهید بهشتی

خلاصه مقاله:

جهان در آستانه دهه ۱۹۹۰ میلادی با یک رخداد جدید و کم نظیر بنام فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی مواجه شد. این رویداد بدون مداخله یک قدرت خارجی و تنها مبتنی بر شکافها و گسستهای سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی داخلی صورت واقعبیت به خود گرفت و ساختار نظام بین الملل را از حالت دوقطبی و موازنه قدرت رها و به سمت بی قطبی و سیال بودن رهنمون کرد. در چنین شرایطی هر یک از قدرتهای موجود جهان با توجه به منافع و نیتهای سلطه طلبی تلاش کردند تا مسئولیتها و وظایف قدرت حذف شده را عهده دار شوند تا خلا ناشی از عدم حضور قدرت برتر را تامین کنند. برتری طلبی توأم با تعارض منافع در حوزه های دچار خلا قدرت شده و آنا رشی ناشی از به هم خوردن تعادل و توازن قدرت، نابسامانیهای مثل تجاوز نظامی آمریکا به عراق به بهانه آزادسازی کشور اشغال شده کویت، واقعه یازده سپتامبر ۲۰۰۱ را به دنبال داشت. در این حالت بررسی پیامدهای فروپاشی بلوک شرق و تحولات ژئوپلیتیک دهه ۱۹۹۰ میلادی، بویژه آثار این تحولات در خاورمیانه، همچنان در کانون توجه پژوهشگران مسائل منطقه قرار دارد. مقاله حاضر که درصدد بررسی آثار دگرگونیها بر منافع و امنیت ملی ایران و تلاش برای شناخت محیط منطقه ای این کشور است، این فرضیه ها را به آزمون گذاشته است: ۱- پس از فروپاشی شوروی، مرزهای ژئوپلیتیکی آمریکا با مرزهای جغرافیایی روسیه انطباق پیدا کرد؛ ۲- انبساط فضایی آمریکا موجب محاصره فیزیکی ایران شده و در نهایت هزینه های امنیتی این کشور افزایش پیدا کرده است. به نظر نویسنده برای کاهش هزینه های امنیتی وضعیت فعلی ایران مناسب است که راهبرد اتحاد و ائتلاف در پیش گرفته شود.

کلمات کلیدی:

سیاست خارجی آمریکا، ژئوپلیتیک، راهبرد اتحاد و ائتلاف، بحرانهای منطقه ای، نظام بین الملل، امنیت ملی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1827523>

